

ประกาศศูนย์ศรัทธาพัฒนา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
เรื่อง นโยบายการสั่งจ่ายยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids Prescribing Policy)
และการจัดการผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมแสวงหายา (Drug-Seeking Behavior)
ของศูนย์ศรัทธาพัฒนา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

.....

ศูนย์ศรัทธาพัฒนา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มุ่งมั่นให้บริการทางด้านสุขภาพที่มีมาตรฐานคุณภาพ เพื่อให้องค์กรมีการบริหารจัดการยาเป็นไปอย่างถูกต้องตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยเฉพาะการสั่งจ่ายยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ซึ่งเป็นยาที่มีประสิทธิผลในการระงับอาการปวดรุนแรงในบางกรณี แต่เนื่องจากยาดังกล่าวจัดเป็นยาที่มีความเสี่ยงสูง (High-alert medication) ซึ่งหากใช้ไม่เหมาะสมก่อให้เกิดภาวะพึ่งพายา การใช้ยาในทางที่ไม่เหมาะสม (Misuse) การนำยาไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ (Diversion) และภาวะติดยา (Opioid Use Disorder: OUD) อันจะส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้ป่วยและคุณภาพการรักษาพยาบาล ในการนี้ เพื่อให้การสั่งจ่ายยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) เป็นไปอย่างเหมาะสม มีความปลอดภัย และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพและความปลอดภัยของผู้ป่วย ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวไม่ครอบคลุมการใช้ยาในผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต (End of Life Care) อาศัยอำนาจตามในข้อ ๑๒ ประกอบข้อ ๑๘ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่าด้วยบริหารหน่วยงานของ ส่วนวิชาการและส่วนงานวิชาการภายในของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงประกาศนโยบายการสั่งจ่ายยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids Prescribing Policy) และการจัดการผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมแสวงหายา (Drug-Seeking Behavior) ของศูนย์ศรัทธาพัฒนา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดังต่อไปนี้

๑. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อกำหนดแนวทางและมาตรฐานในการสั่งจ่ายยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) อย่างเหมาะสม และเกิดความปลอดภัยสูงสุดต่อผู้ป่วย
- ๒) เพื่อป้องกันและลดความเสี่ยงจากการใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ในทางที่ไม่เหมาะสม และการเกิดภาวะติดยา (Opioid Use Disorder: OUD)
- ๓) เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการการดูแลผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมแสวงหายา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานเดียวกัน
- ๔) เพื่อคุ้มครองบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติตามนโยบายของโรงพยาบาล
- ๕) เพื่อส่งเสริมความปลอดภัยของผู้ป่วยและคุณภาพการรักษาพยาบาล

๒. นโยบาย

๑) การสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) จะต้องดำเนินการตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์อย่างเคร่งครัด โดยต้องมีการประเมินประสิทธิผลเปรียบเทียบกับความเสี่ยงอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดข้อมูลลงในเวชระเบียนตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนด

๒) ห้ามมิให้มีการสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย โดยปราศจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์หรือผลการตรวจประเมินสถานะของผู้ป่วยอย่างเหมาะสม

๓) การสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ต้องมีการให้ข้อมูล คำแนะนำ และการอธิบายความเสี่ยง รวมถึงผลข้างเคียงแก่ผู้ป่วยอย่างเหมาะสมและครบถ้วน

๔) บุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติตามนโยบายนี้ ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพของโรงพยาบาล และได้รับความคุ้มครองภายใต้ระบบบริหารความเสี่ยงขององค์กร

๓. การสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids)

การสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ในขนาดสูงขึ้น เพื่อการระงับอาการปวดในกรณีอื่นนอกเหนือจากการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้ายของชีวิต ได้แก่ การรักษาผู้ป่วยมะเร็ง การรักษาอาการปวดภายหลังผ่าตัด และการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุอันเป็นเหตุสมควรแก่โรค ให้พิจารณาปรึกษาแพทย์เฉพาะทางในกรณีดังต่อไปนี้

๑) กรณีจำเป็นต้องใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ในขนาดสูง ≥ ๙๐ MME/day (Morphine Milligram Equivalents) ให้พิจารณาปรึกษาแพทย์เฉพาะทางก่อนการสั่งใช้ยาดังกล่าว

๒) กรณีการใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ต่อเนื่องเป็นระยะเวลานาน (Prolonged Use) สำหรับผู้ป่วยที่มีอาการปวดเฉียบพลัน (Acute pain) ซึ่งไม่สามารถลดขนาดยาหรือยุติการใช้ยาดังกล่าวในรูปแบบชนิดใดภายในระยะเวลา ๕ วัน หรือมีอาการปวดไม่สอดคล้องกับอาการแสดงทางคลินิก ให้แพทย์ผู้ดูแลพิจารณาขอความเห็นจากแพทย์อีกท่านหนึ่งเพื่อประกอบการวินิจฉัยและตัดสินใจ หากมีความจำเป็นต้องใช้ยาดังกล่าวเป็นระยะเวลานานเกิน ๕ วัน ทั้งนี้ หากมีการใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ต่อเนื่องเกินระยะเวลา ๑๒ วัน และแพทย์ผู้ดูแลสงสัยว่าผู้ป่วยมีภาวะติดยา (Opioid Use Disorder: OUD) ให้พิจารณาปรึกษาจิตแพทย์เพื่อร่วมประเมินและวางแผนการรักษาต่อไป

๓) กรณีอาการปวดไม่ตอบสนองต่อการรักษา (Refractory Pain) หลังจากผู้ป่วยได้รับยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) แล้ว แต่อาการปวดไม่บรรเทาและปรากฏอาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา เช่น มีอาการซึม หรือมีภาวะสับสน เป็นต้น

๔. การจัดการผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมแสวงหายา

๑) ให้บุคลากรทางการแพทย์ดำเนินการดูแลรักษาผู้ป่วยตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยละเว้นการปฏิเสธการรักษา และให้ใช้ดุลพินิจทางคลินิกอย่างเหมาะสมในการพิจารณาสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) โดยหลีกเลี่ยงการสั่งใช้ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) ในกรณีที่ปราศจากข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ ทั้งนี้ ให้พิจารณาแนวทางการรักษาทางเลือกอื่น หรือการส่งต่อผู้ป่วยตามความเหมาะสม สำหรับการรับผู้ป่วยไว้รักษาในโรงพยาบาล ให้เป็นไปตามข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ที่เหมาะสม

๒) ให้คณะกรรมการ Patient Care Team (PCT) มีหน้าที่กำหนดแนวทางปฏิบัติหรือเกณฑ์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการพิจารณาทางคลินิกของบุคลากรทางการแพทย์

๓) ให้บุคลากรทางการแพทย์ใช้แนวทางหรือเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าวประกอบการพิจารณาทางคลินิก การวางแผนการรักษา การส่งต่อผู้ป่วย ตลอดจนการบันทึกข้อมูลรายละเอียดลงในเวชระเบียนให้ครบถ้วน ตามความเหมาะสม

๕. การกำกับติดตาม ทบทวน

ให้คณะกรรมการ PCT เป็นผู้กำกับ ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการสั่งใช้ ยาแก้ปวดกลุ่มโอปิออยด์ (Opioids) และการจัดการผู้ป่วยที่มีพฤติกรรมแสวงหายา

๖. การบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับบุคลากรทางการแพทย์ และให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

จึงประกาศมาเพื่อทราบและถือปฏิบัติโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๒ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

(ผศ.นพ.ธนนิตย์ ลีรพันธ์)

ผู้อำนวยการศูนย์ศรัทธา

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่